

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2024 samt till lagar om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen och om ändring av vissa andra skattelagar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2024 samt till lagar om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen och om ändring av vissa andra skattelagar (RP 34/2023 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

- åtgärdsmotion AM 24/2023 rd Atte Harjanne gröna Åtgärdsmotion om solidaritet mellan generationerna i balanseringen av ekonomin.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 9/2023 rd

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Pertti Nieminen, finansministeriet
- finansråd Filip Kjellberg, finansministeriet
- överinspektör Markus Kautto, Skatteförvaltningen
- chefsforskare Tuomas Matikka, Statens ekonomiska forskningscentral
- utredningschef Olli Ropponen, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- sakkunnig Benjamin Strandberg, Finlands Kommunförbund
- skatteexpert Lauri Lehmusojä, Finlands näringsliv rf
- ledande skatteexpert Marja Blomqvist, Finanssiala ry

Betänkande FiUB 8/2023 rd

- ledande skatteexpert Tomi Viitala, Centralhandelskammaren
- ordförande Alexander Bargum, Familjeföretagens förbund rf
- chef för samhällspåverkan Niko Pankka, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- specialsakkunnig Juho Korpi, Finlands Fysioterapeuter rf
- skatteexpert Jukka-Pekka Hellman, Företagarna i Finland rf
- chefsekonom Mikael Kirkko-Jaakkola, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Forskning om arbete och ekonomi LABORE
- Akava ry
- STTK rf
- Pääomasijoittajat ry
- Suomen Kuntoutusyritysjät ry
- Finlands Ergoterapeutförbund rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en lag om inkomstskatteskalen för 2024. Lagförslaget innehåller en progressiv inkomstskatteskala för förvärvsinkomster som tillämpas vid statsbeskattningen. Skalans inkomstgränser höjs med cirka 2,8 procent på grund av en indexjustering.

Inkomstskattelagen ändras så att arbetsinkomstavdragets maximibelopp och inkomstgränserna för minskningsprocenten samt grundavdragets maximibelopp höjs. I ändringarna av arbetsinkomstavdraget och grundavdraget har man beaktat det som står skrivet i regeringsprogrammet om att lindra beskattningen av arbete och om indexjustering.

Det föreslås att den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavdragets maximibelopp ändras så att höjningen slopas för personer under 65 år. Dessutom fördubblas höjningen av maximibeloppet av arbetsinkomstavdraget för personer som fyllt 65 år från 600 euro till 1 200 euro.

Självriskandelen för avdraget för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen höjs från 750 euro till 900 euro. Nedsättningen av självriskandelen för den som varit arbetslös eller familjeledig ändras i motsvarande proportion. Höjningen av hushållsavdraget för hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete förlängs till 2024. Det föreskrivs att fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut blir sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag.

Dessutom föreslås det i propositionen att inkomstskattelagen ändras så att giltighetstiden förlängs med två år för det temporära undantag för vissa fonder som fogades till lagen 2023 och som gäller allmän skattskyldighet för samfund på basis av varifrån den verkliga ledningen utövas.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Det föreslås att tiden i arbete vid källbeskattning av utländska nyckelpersoner förlängs från 48 månader till 84 månader.

I propositionen föreslås det att bestämmelsen om förlängd betalningstid i lagen om skatt på arv och gåva förlängs från två till tio år. Efter ändringen kommer obetald arvsskatt inte längre att drivas in genom utsökning, skattskyldiga ska inte längre sökas i konkurs utifrån obetald arvsskatt och uppgifter om obetald arvsskatt ska inte antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter innan tio år har förflutit från den första förfallodagen. Lagen om skattetillägg och förseningsränta föreslås få en bestämmelse med stöd av vilken det tas ut nedsatt förseningsränta för obetald arvsskatt.

I den finska språkdräkten i lagen om Skatteförvaltningen ersätts hänvisningarna till tjänstebemärkningen veroasiamies med det könsneutrala uttrycket henkilö. Därmed ändras i den svenska språkdräkten på motsvarande sätt ordet skatteombud till person.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2024. Bestämmelserna om undantag för vissa fonder är avsedda att gälla till utgången av 2025 och ska tillämpas vid beskattningen för 2024 och 2025.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 24/2023 rd föreslås det att regeringen vidtar åtgärder för att genomföra en skattehöjning i arbetspensionerna som ökar solidariteten mellan generationerna och motsvarar en indexbroms på en procent, utan att förvärra fattigdomen bland pensionärer.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar. Utskottet föreslår dock en preciserande övergångsbestämmelse i lagförslag 5.

Propositionen innehåller ett förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2024. Dessutom görs det ändringar i inkomstskattelagen, den så kallade nyckelpersonlagen, lagen om skatt på arv och gåva, lagen om skattetillägg och förseningsränta och lagen om Skatteförvaltningen.

Nedan tar utskottet i korthet upp de viktigaste ändringsförslagen. Utskottet har ingenting att invända mot ändringarna i lagen om Skatteförvaltningen.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 9/2023 rd om propositionen granskat skattelagstiftningen med avseende på egendomsskyddet och särskilt genom förbudet mot konfiskatorisk beskattning. Grundlagsutskottet behandlar förbudet mot konfiskatorisk beskattning med utgångspunkt i proportionaliteten och konstaterar att ju strängare beskattningen blir och ju närmare den är

Betänkande FiUB 8/2023 rd

att bli konfiskatorisk, desto tyngre grunder måste läggas fram till stöd för lagen. Grundlagsutskottet anser det vara klart att den aktuella propositionen inte innehåller några förslag som kan anses problematiska med tanke på egendomsskyddet i detta avseende (GrUU 9/2023 rd, stycke 5).

Grundlagsutskottet bedömer i sitt utlåtande också propositionens förslag om omfördelning av maximibeloppet för det åldersbaserade arbetsinkomstavdraget. Detta behandlas nedan.

Grundlagsutskottet anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Ändringarna i grunderna för förvärvsinkomstskatten

För att förbättra incitamenten för att ta emot arbete lindras beskattningen av förvärvsinkomster med betoning på låg- och medelinkomsttagare genom att arbetsinkomstavdraget höjs enligt regeringsprogrammet för regeringen Orpo. Skattelindringen uppgår till cirka 100 miljoner euro i beskattningen för 2024 och till totalt 405 miljoner euro under hela regeringsperioden. Det föreslås att lindringen genomförs genom att arbetsinkomstavdragets maximibelopp och inkomstgränserna för minskningsprocenten höjs.

Grunderna för förvärvsinkomstskatten indexjusteras på alla inkomstnivåer. Enligt finansministeriets prognos från hösten 2023 uppskattas det att förändringen av konsumentprisindexet 2024 kommer att uppgå till 2,2 procent och förändringen av förtjänstnivåindexet till 3,5 procent. Regeringen har vid budgetförhandlingar hösten 2023 beslutat att samma år som arbetslöshetsförsäkringspremien sänks genomföra en skattesärpning som motsvarar en sänkning av premien med 0,2 procentenheter. Detta realiseras genom dimensioneringen av indexjusteringen av förvärvsinkomstbeskattningen. Det föreslås således att indexjusteringen görs enligt 2,8 procent på alla inkomstnivåer. Det föreslås att indexjusteringen genomförs genom en höjning av den progressiva inkomstskatteskalans samtliga inkomstgränser samt genom att höja grundavdragets maximibelopp och arbetsinkomstavdragets maximibelopp och inkomstgränserna för minskningsprocenten.

Enligt regeringsprogrammet ska den högsta nivån på 150 000 euro för progressionen i beskattningen fortsätta på föreskriven tid fram till slutet av valperioden. I enlighet med detta föreslås det att inkomstskatteskalen för 2024 får en ny högsta nivå med en inkomstgräns på 150 000 euro. Skattesatsen för den nya högsta nivån är densamma som för den högsta nivån på inkomstskatteskalen för 2023, det vill säga 44 procent. Inkomstgränsen för den näst högsta nivån på 2024 års skatteskala motsvarar den högsta nivån på 2023 års skatteskala, höjd enligt indexjusteringen. Skattesatsen för den näst högsta nivån 2024 ska vara 42 procent för inkomster som överstiger inkomstgränsen.

Justeringen på 2,8 procent av beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster beräknas enligt propositionen minska förvärvsinkomstskatten med cirka 581 miljoner euro. Skatteinkomsterna beräknas minska med cirka 101 miljoner euro när arbetsinkomstavdraget höjs i syfte att lindra beskattningen av arbete med fokus på låg- och medelinkomsttagare i enlighet med regeringsprogrammet. Förlängningen av den tidsbegränsade giltigheten för den högsta nivån i statens inkomstskatteskala vid 150 000 euro beräknas öka statens skatteinkomster med 39 miljoner euro.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Utskottet anser att ändringarna i grunderna för förvärvsinkomstskatten är motiverade. Syftet är att stärka hushållens köpkraft och förbättra incitamenten för att ta emot arbete genom att sänka skatten på arbete. Totalt sett lindras beskattningen av löntagare på alla inkomstnivåer, med beaktande av de ändringar som föreslås i denna proposition, höjningen av inkomstnivån och ändringarna i avgifterna, står det i propositionen.

Omfördelning av det åldersbaserade arbetsinkomstavrdragets maximibelopp

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavrdraget ändras.

År 2023 höjdes arbetsinkomstavrdraget stegvis åldersbaserat för personer över 60 år i syfte att främja sysselsättningen bland äldre. Målet var både att förlänga arbetskarriären och att uppmuntra dem som redan gått i pension att arbeta. I propositionen föreslås det att arbetsinkomstavrdragets maximibelopp ska omfördelas så att höjningen slopas för personer under 65 år. Dessutom föreslås det i propositionen att maximibeloppet höjs från 600 euro till 1 200 euro för personer som fyllt 65 år. De föreslagna ändringarna baserar sig på skrivningen i regeringsprogrammet.

I propositionen bedöms det att höjningens incitamentseffekt när det gäller att fortsätta arbeta är svag på grund av höjningens ringa belopp, särskilt för personer under 65 år. Kvantitativt riktas stödet till en stor grupp varav merparten är löntagare. I förhållande till den begränsade incitamentseffekten är stödet dessutom kostsamt med tanke på uteblivna skatteintäkter. I propositionen lyfts det fram att sysselsättningen under de senaste åren har stigit klart bland personer som fyllt 60 år. En betydande orsak kan anses vara att den nedre gränsen för den lagstadgade pensionsåldern har stigit. Det är motiverat att skattesubventioner för att uppmuntra till fortsatt arbete riktas till personer som redan har uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension. Enligt propositionen talar också den tydliga minskningen i sysselsättningsgraden efter uppnådd lägsta pensionsålder för detta.

Syftet med att fördubbla höjningen av avdragets maximibelopp är att öka incitamenten för att fortsätta arbeta efter den lägsta lagstadgade pensionsåldern.

Ändringen av arbetsinkomstavrdraget beräknas öka skatteinkomsterna med cirka 37 miljoner euro.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 54/2022 rd bedömt det lagförslag som ledde till den år 2023 införda lagstiftningen om den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavrdraget med avseende på jämlikhetsbestämmelsen i 6 § i grundlagen och förbudet mot diskriminering. Grundlagsutskottet ansåg då att propositionens syften motsvarar de mål som utskottet har ansett vara godtagbara grunder för särbehandling enligt 6 § 2 mom. i grundlagen. När det gäller omfördelningen av maximibeloppet för det åldersbaserade arbetsinkomstavrdrag som nu föreslås i propositionen konstaterar grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 9/2023 rd att det för regleringen har lagts fram godtagbara grunder som delvis har samband med det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete (GrUU 9/2023 rd, stycke 9). När det gäller proportionaliteten i särbehandlingen hänvisar grundlagsutskottet till sitt föregående utlåtande GrUU 54/2022 rd, där utskottet ansåg det vara av bety-

Betänkande FiUB 8/2023 rd

delse att det förhöjda arbetsinkomstavdraget för personer över 60 år inte var särskilt stort. Samma bedömning kan göras i fråga om den nu föreslagna regleringen (GrUU 9/2023 rd, stycke 10). Grundlagsutskottet har således ingenting att invända mot den föreslagna bestämmelsens förhållande till grundlagen. Men med tanke på god lagstiftningssed påpekar utskottet att det aktuella förslaget nu kommer mycket snart efter att den föregående ändringen trädde i kraft.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning fick omfördelningen brett stöd. Vissa av dem som hördes ansåg att incitamenteffekten är liten eller oklar, även om man också lyfte fram möjligheten till noggrannare och kraftigare incitament för att förlänga arbetskarriären inför pensionsåldern.

Sammantaget anser utskottet att den föreslagna omfördelningen av den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavdraget till personer över 65 år är motiverad. Höjningen av arbetsinkomstavadragets maximibelopp kan betraktas som ett ineffektivt sätt att förbättra sysselsättningen bland 60—64-åringar. Den föreslagna ändringen förskjuter incitamentets tyngdpunkt till åldersklasserna över 65 år. Utskottet anser också att det är motiverat att fördubbla höjningen av maximibeloppet för arbetsinkomstavdraget för personer som fyllt 65 år, med beaktande av att målet i enlighet med regeringsprogrammet är att avsevärt förbättra incitamenten för personer över 65 år att arbeta.

Självrisk för resekostnadsavdraget

Syftet med självriskandelen i avdraget för resekostnader mellan bostaden och arbetsplatsen har varit att avdraget inte ska gälla dem som reser korta sträckor mellan bostaden och arbetsplatsen, vilket inte medför mer än sedvanliga resekostnader. Eftersom självrisken inte har höjts sedan 2015 har avdraget börjat omfatta korta arbetsresor som på grund av självriskandelen tidigare har fallit utanför avdraget. Därför föreslås det i propositionen att självrisken höjs från 750 euro till 900 euro. Höjningen av självriskbeloppet minskar enligt propositionen också Skatteförvaltningens arbetsmängd och administrativa kostnader, eftersom korta arbetsresor hamnar under självriskgränsen efter höjningen.

Bestämmelserna om storleken på minskningen av självriskandelen för resekostnadsavdraget för arbetslösa eller familjelediga föreslås bli ändrade samtidigt som självriskandelen höjs. Ändringen är dimensionerad på så sätt att sänkningen av självriskandelen relativt sett hålls på samma nivå som den föreslagna höjningen av självriskandelen.

Regeringen bedömer att en höjning av självriskandelen från 750 euro till 900 euro ökar skatteinkomsterna med cirka 40 miljoner euro. Vid utskottets sakkunnigutfrågning varierade åsikterna om höjningen av självrisken; en del ansåg att ändringen var motiverad och andra understödde den inte. De sakkunniga lyfte också fram konsekvenserna för incitamenten att arbeta.

Utskottet instämmer i det som sägs i propositionen och anser att det är motiverat att höja självrisken för resekostnadsavdraget. Syftet med självriskandelen har varit att avdraget inte ska gälla dem som reser korta sträckor mellan bostaden och arbetsplatsen, vilket inte medför mer än sedvanliga resekostnader.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Hushållsavdrag

Det föreslås också vissa ändringar i hushållsavdraget. Det temporära förhöjda hushållsavdraget för normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete 2022 och 2023 föreslås bli förlängt så att det tillämpas också 2024.

Dessutom föreslås det att hushållsavdrag i fortsättningen ska beviljas också för fysioterapi som ges av fysioterapeuter och för ergoterapi som ges av ergoterapeuter. Villkoret är att tjänsten utförs av en i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården avsedd legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut. Dessutom ska serviceproducenten ha sådan rätt att producera fysioterapi- och ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården.

En utvidgning av hushållsavdraget till att omfatta fysioterapi och ergoterapi beräknas minska skatteintäkterna med uppskattningsvis cirka 4 miljoner euro på årsnivå. Höjningen av hushållsavdragets maximibelopp och höjningen av den andel som berättigar till avdrag för hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete väntas minska skatteintäkterna med cirka 39 miljoner euro på årsnivå.

Ett av de viktigaste syftena med hushållsavdraget har varit att förbättra sysselsättningen genom stöd som samhället beviljar. Syftet är att uppmuntra hushållen att låta utomstående utföra sådana arbeten som hushållen tidigare har utfört själva. Syftet är också att minska användningen av svart arbetskraft. Fysioterapi och ergoterapi tillhandahålls av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och är inte sådana typiska arbeten i hemmet som avsågs när hushållsavdraget ursprungligen infördes. En utvidgning av avdraget till att omfatta fysioterapi och ergoterapi utgör därmed ett undantag från det ursprungliga syftet med hushållsavdraget. Tjänsterna i fråga är i regel mervärdesskattefria hälso- och sjukvårdstjänster som efter ändringen blir förenade med ett dubbelt stödelement: mervärdesskattefrihet och möjlighet att få hushållsavdrag.

Ändringarna har fått uppbackning av sakkunniga. Men det ställdes frågor exempelvis om den föreslagna utvidgningens förhållande till hushållsavdragets ursprungliga syfte. Också en fortsatt tillfällig höjning understöddes, även om det framfördes att höjningarna bör utvidgas till att gälla alla typer av underhåll eller ombyggnad av bostaden eller fritidsbostaden.

Utskottet anser att det är motiverat att förlänga det höjda hushållsavdraget för hushålls-, omsorgs- och vårdarbete till 2024. Syftet med höjningen är att stödja och uppmuntra människor att köpa tjänsterna hem till sig.

Utskottet instämmer i det som sägs i propositionen om att en utvidgning av hushållsavdraget till fysioterapi och ergoterapi kan bidra till målet att stödja äldre människors funktionsförmåga och självständiga boende i hemmet. Utvidgningen stöder och uppmuntrar också i övrigt människorna att köpa tjänsterna hem till sig och främjar på så vis arbets- och funktionsförmågan samt rehabiliteringen i hemmet. Med hänsyn till detta anser utskottet också att den föreslagna utvidgningen till fysioterapi och ergoterapi är motiverad.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Hushållsavdrag beviljas endast för ergoterapi och fysioterapi i hemmet. Sakkunniga har lyft fram frågan om vilka villkor som gäller för praktiserande studerande. Utskottet påpekar att syftet är att rikta stödet uttryckligen till fysioterapi och ergoterapi som ges av legitimerade fysio- och ergoterapeuter. Denna avgränsning har också ansetts vara väsentlig med tanke på tydligheten i och tillsynen över verkställigheten av avdraget. Utskottet betonar att avgränsningen inte får hindra praktikanter från att delta i rehabilitering i hemmet, men hushållsavdrag beviljas endast för fysioterapi och ergoterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut eller en legitimerad ergoterapeut.

Utskottet noterar att det inte finns så mycket evidensbaserad kunskap om hushållsavdragets inverkan på sysselsättningen och den svarta ekonomin, trots att hushållsavdraget sammantaget har en betydande sänkande effekt på skatteintäkterna. År 2021 beviljades cirka 470 000 mottagare totalt cirka 420 miljoner euro i avdrag. Under de senaste åren har det också gjorts många ändringar i grunderna för hushållsavdraget. Utskottet anser det önskvärt att hushållsavdragets konsekvenser utreds också i större utsträckning.

Undantag för fonder

Det undantag för fonder som ingår i inkomstskattelagens bestämmelser om utövning av den verkliga ledningen föreslås bli förlängt med två år. Inkomstskattelagen ändrades genom en lag (1188/2020) som trädde i kraft vid ingången av 2021 så att även samfund som bildats eller registrerats utomlands och vars verkliga ledning utövas i Finland är allmänt skattskyldiga. I regleringen togs in en övergångsperiod på två år för fonderna, enligt vilken den ändrade inkomstskattelagen tillämpas första gången på fonderna först vid beskattningen för 2023. Då konstaterades det också att de aspekter på statligt stöd som ingår i det permanenta undantaget för fonder ska bedömas närmare under en övergångsperiod på två år. Behandlingen av ärendet med Europeiska kommissionen har dock fördröjts.

Undantaget för fonder har redan en gång förlängts med ett år. Diskussionerna med kommissionen om statsstödsreglernas förhållande till det permanenta undantaget för fonder pågår enligt propositionen fortfarande. Med hänsyn till detta kan den föreslagna tilläggstiden på två år för undantaget anses motiverad. Också vid utskottets sakkunnigutfrågning understöddes den föreslagna tilläggstiden på två år.

Nyckelpersoner

Det föreslås att tiden i arbete enligt nyckelpersonlagen ska förlängas från 48 månader till 84 månader. Ändringsförslaget baserar sig på regeringsprogrammet, enligt vilket syftet med förlängningen av tiden i arbete är att förbättra de skatteincitament som är avsedda för att locka internationella experter.

Utskottet anser att den föreslagna förlängningen är motiverad. Det är viktigt att få utländska experter till landet och den föreslagna ändringen kan anses främja detta mål.

Också vid utskottets sakkunnigutfrågning understöddes i huvudsak de föreslagna ändringarna. Vid utfrågningen hänvisades det bland annat till forskningsrön som visar att skattepolitik som

Betänkande FiUB 8/2023 rd

nyckelpersonlagen är ett fungerande sätt att locka utländsk arbetskraft. En avigsida med lagen är enligt sakkunniga att en person som beskattas som nyckelperson inte får vara finsk medborgare.

Förlängning av betalningstiden för arvsskatt samt dröjsmålsränta på obetald arvsskatt

För att lindra finansieringssvårigheterna i fråga om arvsskatten föreslås det i propositionen att betalningstiden för arvsskatten förlängs i situationer där arvtagaren inte kan betala skatterna.

Enligt det gällande 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva får en arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald inte drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter innan två år har förflutit från den första förfallodagen för skatten. I propositionen föreslås det att denna betalningstid på två år förlängs till tio år.

Lagen om skattetillägg och förseningsränta föreslås få en bestämmelse med stöd av vilken det tas ut nedsatt förseningsränta för obetald arvsskatt. Dröjsmålsräntans belopp är referensräntan enligt 12 § i räntelagen förhöjd med 3,5 procentenheter.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning ansågs det i princip vara positivt att bestämmelserna om betalning av arvsskatt lättas upp. En del av dem som hördes ansåg dock att den föreslagna ändringen också bör gälla gåvor. Som motivering anfördes att överföringen av egendom har en låsnings-effekt, vilket en tillämpning av ändringen endast på arv skulle leda till. Dessutom kritiserades den asymmetri som uppstår mellan gåvor och arv. Vid hörandet föreslogs också en betalningstid på tio år för arvsskatten i jämnstora poster på samma sätt som det för närvarande beviljas räntefri betalningstid för arvs- och gåvoskatt som omfattas av skattelättnad vid generationsväxling. Vid utfrågningarna kritiserades också den föreslagna dröjsmålsräntan antingen för att den är för stor eller för att betalningstiden över huvud taget bör vara helt räntefri. Å andra sidan framfördes det vid hörandet också att skrivningen om dröjsmålsränta vid förlängning av betalningstiden är viktig, eftersom propositionen utan dröjsmålsränta de facto skulle lindra beskattningen i det fall att skatten betalas senare, vilket propositionen inte syftar till.

Sammantaget anser utskottet att den förlängning av betalningstiden för arvsskatt och den dröjsmålsränta på obetald arvsskatt som föreslås i propositionen är motiverade.

Utifrån remissyttrandena konstaterar utskottet dock att regeringen lämpligen bör bevaka hur de nu föreslagna ändringarna påverkar generationsväxlingarna och det inhemska ägandet och att regeringen i mån av möjlighet bör se över arvs- och gåvobeskattningen för att främja dessa mål.

Utskottet konstaterar att ändringen av 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva egentligen inte handlar om att förlänga betalningstiden för skatten, utan om att avstå från utsöknings- och konkursåtgärder. Utskottet betonar därför att Skatteförvaltningen regelbundet bör påminna den skattskyldige om obetald skatt.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Förslag till tillägg till ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 5

Sakkunniga har föreslagit en preciserande övergångsbestämmelse i lagförslag 5 om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta. Utskottet föreslår att följande övergångsbestämmelse fogas till ikraftträdandebestämmelsen i lagförslaget:

Lagen tillämpas första gången på obetald arvsskatt från och med den dag då lagen träder i kraft. För tiden före den tidpunkten beräknas dröjsmålsräntan enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärdsmotionen

På de grunder som anförts ovan föreslår utskottet att åtgärdsmotionen förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—4 och 6 i proposition RP 34/2023 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 5 i proposition RP 34/2023 rd med ändringar (**Utskottets ändringsförslag**).*

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 24/2023 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om inkomstskatteskalen för 2024

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vid beskattningen för 2024 bestäms den inkomstskatt för förvärvsinkomst som enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska betalas till staten i enlighet med en progressiv inkomstskatteskala enligt följande:

Beskattningsbar förvärvsinkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på den del av inkomsten som överskrider den nedre gränsen, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	42
150 000	49 318,95	44

2 §

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom.,
127 a § 2 och 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i
lag 1123/2022, 127 a § 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och
2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § som följer:

9 a §

Temporärt undantag för fonder som ska tillämpas 2024 och 2025

Vid beskattningen för 2024 och 2025 tillämpas dock inte 9 § 1 mom. 1 punkten och 8 mom. på
fondföretag som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 17 punkten i lagen om placeringsfonder (213/2019)
och som grundats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområ-
det samt på alternativa investeringsfonder som avses i 2 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alterna-
tiva investeringsfonder (162/2014) och som grundats eller registrerats i en annan stat inom Euro-
peiska ekonomiska samarbetsområdet.

93 §

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och ar-
betsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitande av det billigaste fortskaffningsmedlet. Så-
dana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 7 000 euro och endast till den del de under
skatteåret överstiger 900 euro (självriskandel).

Om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd
eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa
(1290/2002) eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditets-
tetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt
sjukförsäkringslagen (1224/2004), minskas hans eller hennes självriskandel med 80 euro för var-
je full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 160 euro. Till en full ersättningsmånad
anses höra ett belopp som motsvarar 21,5 ersättningsdagar. Om den skattskyldige under skatte-
året har erhållit jämkad arbetslöshetsförmån eller partiell föräldrapenning, ändras ersättningsda-
garna till hela ersättningsdagar när man beräknar fulla ersättningsmånader.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

106 §

Grundavdrag

Om en skattskyldig fysisk person har en nettoförvärvsinkomst som efter de ovannämnda avdragen inte överstiger 3 980 euro, ska detta belopp dras av från nettoförvärvsinkomsten. Om nettoförvärvsinkomstens belopp efter de nämnda avdragen överstiger fullt grundavdrag, minskar avdraget med 18 procent av den överskjutande inkomsten.

125 §

Arbetsinkomstavdrag

Avdraget utgör 12 procent av det inkomstbelopp som avses i 1 mom.. Avdragets maximibelopp är dock 2 140 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 23 420 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 23 420 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 71 900 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen. Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

Avdragets maximibelopp som avses i 2 mom. höjs med 1 200 euro om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

127 a §

Hushållsavdrag

Som normalt omsorgs- eller vårdarbete betraktas inte sådana hälso- och sjukvårdstjänster vilkas försäljning är skattefri enligt 34—36 § i mervärdesskattelagen (1501/ 1993). Fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut berättigar dock till hushållsavdrag och på dem tillämpas vad som i 1 mom. och annanstans i denna lag föreskrivs om hushållsavdrag som beviljas för sedvanligt omsorgsarbete och vårdarbete. Ett villkor för hushållsavdraget är att tjänsten utförs av en sådan legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/ 1994) och att tjänsteproducenten har rätt att producera sådana fysioterapi- och ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023). Reparation eller installation av hushållsmaskiner eller anordningar i hushållet betraktas inte som sådant arbete som innebär underhåll av bostad. På arbete som innebär installation, underhåll och handledning i fråga om data- och informationstekniska apparater, program, dataskydd och dataförbindelser tillämpas dock vad som i 1 mom. föreskrivs om arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad.

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats för social- och hälsovård eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Avdrag beviljas heller inte med anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunderstöd för reparation av

Betänkande FiUB 8/2023 rd

bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel. Hushållsavdrag beviljas inte, om arbetsprestationen helt eller delvis har betalats med ett riktat betalmedel befriat från inkomstskatt som erhållits av arbetsgivaren.

127 f §

Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022—2027

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022—2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2022—2024 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2025—2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 b § 1 och 2 punkten får den skattskyldige under skatteåren 2022—2024 för sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete och under skatteåren 2022—2027 för avstående från oljeuppvärmning dra av

1) arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, obligatorisk arbetspensionsavgift, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och grupplivförsäkringspremie som den skattskyldige har betalt för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag samt dessutom 30 procent av den utbetalda lönen,

2) 60 procent av en ersättning för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag och som har betalats till en i förskottsuppbördsregistret införd person som avses i 25 § i lagen om förskottsuppbörd och som idkar inkomstskattepliktig verksamhet; ett motsvarande avdrag får göras också för en ersättning för arbete som har betalats på basis av arbete som utförts i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om den skattskyldige visar att betalningsmottagaren inte har gjort sig skyldig till sådana försummelser som avses i 26 § i lagen om förskottsuppbörd.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 9 a § gäller till och med den 31 december 2025. Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2024.

3.

Lag

om ändring av 2 och 4 § i lagen om källskatt för löntagare från utlandet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 975/2006, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder i lag 511/2010, ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

Definition av löntagare från utlandet

Den skattskyldige anses vara löntagare från utlandet under en tid av högst 84 månader från det att det arbete som avses i denna lag började och så länge som detta arbete fortgår utan avbrott.

4 §

Ansökan om tillämpning av lagen

Om en löntagare från utlandet har beviljats ett skattekort som avses i 1 mom. och personen fortsätter med sådant arbete som avses i denna lag efter den sista giltighetsdagen för detta skattekort ska personen lämna in en skriftlig ansökan till Skatteförvaltningen om ett nytt skattekort inom 30 dagar efter den sista giltighetsdagen för det förstnämnda skattekortet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av 52 och 56 § i lagen om skatt på arv och gåva

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) 52 § 3 mom. och 56 § 3 mom., sådana de lyder, 52 § 3 mom. i lag 1320/2016 och 56 § 3 mom. i lag 514/2015, som följer:

52 §

En arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald får innan tio år har förflutit från den första förfallodagen för skatten inte drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999). Arvsskatten preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) 12 år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

56 §

En gåvoskatt som uppbärs under flera än fem år preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

Denna lag träder i kraft den 20 . Om skattskyldigheten inträdde före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagen tillämpas dock även när skattskyldigheten inträdde innan lagen trädde i kraft och den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter.

5.

Lag

om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) en ny 5 d §, i stället för den 5 d § som upphävts genom lag 344/2019, som följer:

5 d §

Dröjsmålsränta som beräknas på obetald arvsskatt

Dröjsmålsräntan som beräknas på obetald arvsskatt är med avvikelse från vad som bestäms i 5 a § referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med 3,5 procentenheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas första gången på obetald arvsskatt från och med den dag då lagen träder i kraft. För tiden före den tidpunkten beräknas dröjsmålsräntan enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

6.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om Skatteförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) 27 § som följer:

Betänkande FiUB 8/2023 rd

27 §

Utövande av kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring

Kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring kan utövas av de nämnda skattetagarna och, oberoende av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, dessutom av de personer vid enheten som har utsetts för uppgiften. Dessa personer biträder kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten också i övrigt i frågor som gäller bevakningen av deras rätt.

Finlands Kommunförbund rf utser de personer som avses i 1 mom. på framställning av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt. Utseendet kan av särskilda skäl återkallas i samma ordning som det gjorts.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Helsingfors 17.11.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Markku Eestilä saml (delvis)
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml (delvis)
medlem Timo Heinonen saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Aki Lindén sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joona Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Pia Viitanen sd
medlem Timo Vornanen saf
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Janne Jukkola saml (delvis)
ersättare Eeva Kalli cent
ersättare Minja Koskela vänst (delvis)
ersättare Krista Mikkonen gröna (delvis)
ersättare Riitta Mäkinen sd (delvis)
ersättare Henrik Wickström sv(delvis)
ersättare Ville Väyrynen saml
ersättare Peter Östman kd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.

Betänkande FiUB 8/2023 rd Reservation 1

Reservation 1 /sd

Motivering

Huvudprincipen i det finska skattesystemet är att beskattningen ska vara fiskal: skatt tas ut för att finansiera det allmännas åtgärder. Skatterna ska samlas in så långt som möjligt i enlighet med allmänt accepterade egenskaper hos ett bra skattesystem, av vilka de viktigaste är neutralitet, rättvisa, förutsägbarhet och ekonomisk effektivitet. Rättvisa är horisontell och vertikal: horisontell rättvisa kräver att samma två skatter tas ut på samma två inkomster och vertikal rättvisa kräver att skatten ökar i takt med att inkomsten ökar. Den ekonomiska effektiviteten fullföljs när beskattningen är jämlik, skattebaserna täta, skattesatserna skäliga och skattelagstiftningen exakt. Det är bra att förutsägbarheten iakttas i skattebesluten och att skattebetalningen fördelas bland befolkningen enligt betalningsförmågan så att ingen drabbas av fattigdom på grund av beskattningen. Neutralitet syftar till minsta möjliga snedvridning av marknaden till följd av skattemässiga åtgärder.

SDP anser att alla egenskaper hos ett bra skattesystem inte förverkligas fullt ut i dag och i ännu mindre grad om regeringen genomför de planerade ändringarna i beskattningen. I ett bättre skattesystem anpassas skattesystemet till de offentliga finansernas behov, i stället för att de offentliga finanserna anpassas av och an efter motsvarande disponibla skatteintäkter. Välfärdsstatsprojektet bygger på en stabil grund av social trygghet, offentlig service av hög kvalitet och omfattande socialförsäkring som bildar en helhet som inte bör suboptimeras utifrån ett enskilt delområde. Vi har som uttalat mål att flytta tyngdpunkten i beskattningen från beskattning av arbete till skatt på förmögenhet och klimatskadlig konsumtion. I ett bra skattesystem förverkligas ett starkt skatteunderlag och därmed lägre skatter samt progressivitet i inkomstbeskattningen, vilket garanterar en rättvis fördelning av skattebördan.

På grund av den ekonomiska avmattningen i Finland är fiskal stimulans ett bra verktyg för att undvika en djupare lågkonjunktur. Regeringens skattelättnader i lönebeskattningen för låg- och medelinkomsttagare är en stimulansåtgärd som går i rätt riktning och är önskvärd, men den urvattnas genom att gränsen för solidaritetsskatten höjs och riktas till den befolkning som redan har de största inkomsterna. Regeringen genomför skattelättnaderna genom att se över inkomstskattegränserna och de i reglerna föreskrivna avdragen med 2,8 procent. Enligt de senaste uppgifterna skulle förtjänstnivåindexet vara 3,5 procent, och vi föreslog att översynen skulle dimensioneras enligt det i stället för enligt 2,8 procent. Vi vill ha kvar gränsen för solidaritetsskatt på den tidigare nivån och höja den endast i enlighet med indexet i stället för att nästan fördubbla den. Det är oändamålsenligt att höja den nedre gränsen för solidaritetsskatten när den ställs i relation till regeringens massiva anpassningar.

Samma år som arbetslöshetsförsäkringspremien sänks ska det enligt propositionen genomföras en skatteskärpning som motsvarar en sänkning av premien med 0,2 procentenheter. Detta realiserar genom dimensioneringen av indexjusteringen av förvärvsinkomstbeskattningen. Vi kräver att den här skatteåttstramningen återtogs och att det görs en fullständig indexjustering på 3,5 procent. Sänkningen av arbetslöshetsförsäkringspremierna gynnar både företagen och arbetstagarna, men regeringen tar denna nytta ensidigt bara av löntagarna i samband med indexjusteringar.

Betänkande FiUB 8/2023 rd Reservation 1

na. Denna ändring i beskattningen omintetgör en betydande del av fördelarna med att lindra den övriga inkomstbeskattningen för en del av löntagarna.

Bilism är det viktigaste sättet att ta sig till arbetet i en stor del av landet. För att det ska vara lönsamt att ta emot arbete är det bra att arbetstagaren kan dra av en skälig del av sina resekostnader i beskattningen. Den sänkning av bränsleskatten som regeringen föreslår är ett dyrare och sämre sätt att påverka kostnaderna för arbetsresor än avdrag för arbetsresor. Den största åtgärden som kompenserar kostnaderna för arbetsresor i stadsområdena är det låga avdraget för arbetsresor, medan det blir mindre lönsamt att ta emot arbete i glesbygdsområden efter att maximibeloppet för det årliga avdraget för arbetsresor uppnåtts. Av dessa orsaker föreslår socialdemokraterna att nivån på det höjda avdraget för arbetsresor 2023 förlängs till 2024.

Vi föreslår att hushållsavdraget blir rättvisare så att det i större utsträckning än för närvarande börjar omfatta boende i flervåningshus och radhus. Det måste bli möjligt att utnyttja hushållsavdraget för renoveringar som utförs med stöd av det finansieringsansvar som en delägare i ett bostadsaktiebolag har. En enkel modell för det är att bostadsaktiebolaget utfärdar ett intyg över att delägaren betalat arbeten för vilka han eller hon har finansieringsansvar.

Socialdemokraternas modell garanterar större skattelättnader för löntagare med små och medelstora inkomster och undviker en stor sänkning som lämpar sig dåligt för det här konjunkturläget och som gäller för löntagare med höga inkomster. Vi vill framför allt sänka skatten på arbete så att det blir ett incitament att ta emot arbete. Dimensioneringen av indexjusteringen ska följa förvärvsinkomstindexets utveckling i enlighet med vedertagen praxis, och sänkningen av socialskyddsavgifterna bör inte vägas upp av en stramare beskattning.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 3, 4, 5 och 6 enligt betänkandet,

*att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**),*

*att riksdagen godkänner fyra uttalanden (**Reservationens förslag till uttalanden**).*

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 1

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om inkomstskatteskalan för 2024

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vid beskattningen för 2024 bestäms den inkomstskatt för förvärvsinkomst som enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska betalas till staten i enlighet med en progressiv inkomstskatteskala enligt följande:

Beskattningsbar förvärvsinkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på den del av inkomsten som överskrider den nedre gränsen, %
0	0	12,64
20 600	2 605,90	19
30 740	4 532,41	30,25
50 715	10 574,99	34
88 800	23 523,89	44
150 000	49 318,95	44

2 §

(Som i FiUB)

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 1

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom.,
127 a § 2 och 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i
lag 1123/2022, 127 a § 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och
2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § som följer:

93 §

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitande av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 8 400 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger 750 euro (självriskandel).

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar riksdagen en proposition om att utsträcka det hushållsavdrag som avses i 127 a § i inkomstskattelagen till att omfatta sådana renoveringar i bostadsaktiebolag bestående av flervåningshus eller radhus som delägarna i bolaget har finansieringsansvar för.

2. Riksdagen konstaterar att när både företag och arbetstagare betalar arbetslöshetsförsäkringspremier är det orättvist att genom skatteändringar ensidigt frånta löntagarna nytan av en sänkning av arbetslöshetsförsäkringspremien i samband med indexjusteringarna.

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 1

3. Riksdagen förutsätter att det i indexjusteringen av inkomstskatteskalan 2024 enligt tjänstnivåindexet görs en höjning på 3,5 procent till fullt belopp och inte en sådan reducerad höjning på 2,8 procent som regeringen föreslår.

4. Riksdagen förutsätter att beskattningen av utdelningsinkomster från onoterade bolag ändras i enlighet med den modell som rekommenderas av finansministeriets expertgrupp.

Helsingfors 17.11.2023

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Pia Viitanen sd
Aki Lindén sd
Riitta Mäkinen sd

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 2

Reservation 2 /cent

Motivering

Det är ett felsteg att öka utgifterna för arbetsresor

Centern godkänner inte högerregeringens beslut att höja resekostnaderna mellan bostaden och arbetsplatsen genom att försvaga rätten till skatteavdrag. Regeringen skärper beskattningen av arbetsresor nu då prisnivån på bensin och diesel fortfarande är hög och levnadskostnaderna har stigit över hela linjen.

Regeringens beslut står i uppenbar strid med det budskap som åtminstone en del av de nuvarande regeringspartierna gav medborgarna före riksdagsvalet. Kostnaderna för bilismen skulle enligt vallöften sjunka avsevärt och åtminstone inte skärpas.

Nu slår regeringen till mot den nödvändigaste användningen av bilen, alltså arbetsresorna. Skattehöjningen påverkar också många som åker kollektivt till jobbet.

Regeringens beslut gör arbete olönsammare än tidigare jämfört med att självriskandelen skulle hållas oförändrad på nuvarande 750 euro i stället för 900 euro som regeringen föreslår. Beslutet stramar åt villkoren framför allt för löntagare med låga inkomster. Centern föreslår att självriskandelen bibehålls på nuvarande 750 euro. Detta lindrar beskattningen av arbetsresor med 40 miljoner euro jämfört med propositionen.

Enligt oss är det också motiverat att behålla den maximala avdragsrätten på 8 400 euro som var i bruk 2022 och 2023 i stället för att låta den minska till 7 000 euro. Denna riktade åtgärd har varit till hjälp för dem som har särskilt lång väg mellan hemmet och arbetsplatsen, och därmed har drabbats hårdast av det höga bränslepriset. Om maximibeloppet bibehålls på 8 400 euro minskar beskattningen av personer som reser långa sträckor med 27 miljoner euro jämfört med propositionen.

Ursprungligen fastställdes höjningen av maximibeloppet till 8 400 euro den 18 februari 2022 för att den dåvarande regeringen ville reagera på de höga energipriserna. Genomsnittspriset på diesel var 1,87 euro och på bensin 1,94 euro i februari 2022. Eftersom prisnivån fortfarande är hög finns det skäl att förlänga det höjda maximibeloppet också nästa år.

Skattelättnaden för höginkomsttagare i kombination med massiva sparbetting visar på brist på rättskänsla hos regeringen

Samtidigt som regeringen skärper beskattningen av arbetstagarnas arbetsresor lindrar den avsevärt beskattningen av förvärvsinkomster för dem som har de högsta inkomsterna. Den riktade skattesänkningen för höginkomsttagare genomförs genom att den nedre gränsen för den så kallade solidaritetsskatten, dvs. tilläggsskatten på två procentenheter, höjs till 150 000 euro. Detta ska gälla ända till utgången av den inleda valperioden.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Reservation 2

Den samhälleliga acceptansen för att sänka solidaritetsskatten är liten. Enligt en opinionsundersökning publicerad av Helsingin Sanomat den 15 oktober 2023 motsätter sig rentav 72 procent av finländarna sänkningen av solidaritetsskatten och endast 15 procent är för den. Bara bland statsministerpartiet samlingspartiets anhängare får skatten nästan lika mycket stöd som motstånd. Däremot är en majoritet på 60 procent av finansministerpartiets fiskaliskt konservativa anhängare emot skattesänkningen för höginkomsttagare och bara 30 procent förespråkar den.

Centern anser inte att regeringens beslut är klokt. Nu då det är nödvändigt att i betydande grad anpassa de offentliga finanserna under valperioden finns det skäl att vara särskilt återhållsam med belöningar till dem som har det allra bäst ställt. Vi måste spara, men det är varken obligatoriskt eller vettigt att lindra beskattningen av höginkomsttagare. Över huvud taget bör regeringen i större utsträckning väga sina beslut mot den övergripande hållbarheten i samhället och också mot rätt-skänslan. Genom att driva på de egna anhängarnas skatteförmåner försvagar regeringen sina förutsättningar att genomföra behövliga besparingar och reformer i arbetslivet.

Med den här statsskulden ser vi inte heller några förutsättningar för att beskattningen av arbete ska lindras genom en särskild skattesänkning i enlighet med regeringsprogrammet. Det bör också noteras att skattelättnaden enligt regeringsprogrammet genomförs genom att arbetsinkomstavdraget höjs, varvid pensionärerna inte drar nytta av den.

Också vi vill genomföra en vanlig indexjustering på samma sätt som regeringen för att beskattningen av förvärvsinkomster inte ska skärpas.

Höjt hushållsavdrag för ensamboende

Vi föreslår också att regeringen inleder beredningen av ett höjt hushållsavdrag för ensamboende och reserverar 12 miljoner euro per år för ändamålet. För närvarande behandlar hushållsavdraget olika familjeformer ojämlikt. För ensamboende är maximiavdraget otillräckligt till exempel vid renovering av kök eller badrum.

Förlängningen av betalningstiden för arvs- och gåvoskatt föll platt

Vi föreslår att regeringen utan dröjsmål bereder en serie korrigeringar av betalningstiden för arvs- och gåvoskatt så att det för arvs- och gåvoskatten fås en betalningstid till skälig ränta på tio år och samtidigt ska betalningar kunna göras årligen.

Vid utskottets utfrågningar har det framgått att den lagändring som regeringen nu föreslår inte fungerar och att den kan leda till att generationsväxlingar fördröjs eftersom den bara gäller arvsbeskattningen.

Dessutom har regeringen urvattnat betalningstidens betydelse genom den betydande tilläggsränta som tillkommer utöver referensräntan. Vi föreslår en skäligare ränta: referensräntan ökad med 2,0 procentenheter i stället för 3,5 procentenheter som regeringen föreslår.

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 2

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 3, 4 och 6 enligt betänkandet,

*att riksdagen godkänner lagförslag 1, 2 och 5 med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**),*

*att riksdagen godkänner ett uttalande (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om inkomstskatteskalan för 2024

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vid beskattningen för 2024 bestäms den inkomstskatt för förvärvsinkomst som enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska betalas till staten i enlighet med en progressiv inkomstskatteskala enligt följande:

Beskattningsbar förvärvsinkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på den del av inkomsten som överskrider den nedre gränsen, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	44
150 000	49 318,95	44

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 2

2 §

(Som i FiUB)

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom., 127 a § ~~1~~ 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i lag 1123/2022, 127 a § **1 och** 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och 2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § som följer:

9 a §

(Som i FiUB)

93 §

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitande av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst **8 400** euro och endast till den del de under skatteåret överstiger **750** euro (självriskandel).

(4 mom. som i FiUB)

106 §

(Som i FiUB)

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 2

125 §

Arbetsinkomstavdrag

Avdraget utgör 12 procent av det inkomstbelopp som avses i 1 mom.. Avdragets maximibelopp är dock 2 110 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 22 620 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 22 620 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 71 950 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen. Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

Avdragets maximibelopp som avses i 2 mom. höjs med 1 200 euro om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

127 a §

Hushållsavdrag

En skattskyldig får från skatten dra av en del av de belopp som han eller hon har betalt för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som han eller hon använder (hushållsavdrag). Till avdrag berättigar normalt hushålls-, omsorgs- eller vårdarbete samt arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad. Avdraget är högst 2 250 euro om året och beviljas endast i den utsträckning som den i 127 b § avsedda avdragbara delen av kostnaderna överstiger 100 euro. Det ovan avsedda maximibeloppet höjs med 2 250 euro om året till 4 500 euro för enpersonshushåll och ensamförsörjare.

(2 och 3 mom i FiUB)

127 f §

Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022—2027

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022—2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2022—2024 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget för enpersonshushåll och ensamförsörjare högst 7 000 euro per år skatteåren 2022—2027, dock så att det ovannämnda maximibeloppet skatteåren 2022—2024 får innehålla högst 4 500 euro i avdrag för annat avdragsgillt arbete än avstående från oljeuppvärmning samt sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2025—2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning. Maximibeloppet för enpersonshushåll och ensamförsörjare skatteåren 2025—2027 får innehålla högst 4 500 euro i avdrag för annat avdragsgillt arbete än avstående från oljeuppvärmning.

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 2

(2 mom. som i FiUB)

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

5.

Lag

om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) en ny 5 d §, i stället för den 5 d § som upphävts genom lag 344/2019, som följer:

5 d§

Dröjsmålsränta som beräknas på obetald arvsskatt

Dröjsmålsräntan som beräknas på obetald arvsskatt är med avvikelse från vad som bestäms i 5 a § referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga ~~förhöjd med 3,5 procentenheter.~~

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder en serie korrigeringar av betalningstiden för arvs- och gåvoskatt så att det för arvs- och gåvoskatten införs en betalningstid till skälig ränta på tio år och så att betalningar samtidigt ska kunna göras årligen.

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 2

Helsingfors 17.11.2023

Markus Lohi cent

Eeva Kalli cent

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 3

Reservation 3 /gröna

Motivering

Regeringens finanspolitik är både ojämlik och inkonsekvent. Samtidigt som nedskärningarna riktar till de allra svagaste, delar regeringen ut skattelättnader till de allra förmögna. Regeringens politik ökar inkomstskillnaderna och lyckas inte heller minska statens skuldbörda.

Gröna riksdagsgruppen anser att Finland bör genomföra en grön skattereform som förbättrar arbetslösheten och prissätter natur- och klimatskadlighet rätt. Som ett led i den gröna skattereformen vill vi lindra beskattningen av förvärvsinkomster med 200 miljoner euro mer än vad som föreslås i propositionen, med särskilt fokus på barnfamiljer med låga inkomster samt långtidsarbetslösa och unga som får jobb.

Samtidigt ser vi till att Finlands totala skatteuttag inte sjunker, även om beskattningen av arbete lindras. I det svåra ekonomiska läget är skattelättnaderna för de rikaste inte motiverade. För att få ekonomin i balans och vända den oroväckande skuldtvecklingen är det också enligt sakkunniga viktigt att se till inkomstsidan.

Mot en grön skattereform

De gröna förespråkar en grön skattereform som lindrar beskattningen av arbete och skärper beskattningen av verksamhet som är skadlig för miljön.

Därför vill vi lindra beskattningen, utöver det belopp på 97 miljoner euro som föreslås i propositionen, så att beskattningen av förvärvsinkomster med beaktande av de ändringar som föreslås i denna reservation lindras med 200 miljoner euro mer än vad som föreslås i propositionen. Skattelättnaden inriktas särskilt på ett sätt som minskar barnfamiljsfattigdomen och främjar sysselsättningen.

I praktiken genomför vi en extra barnförhöjning av arbetsinkomstskatten. En del riktar till alla barnfamiljer och en del endast till barnfamiljer med låga inkomster. En extra höjning av arbetsinkomstskatten införs för långtidsarbetslösa och unga som får jobb. I och med att vuxenutbildningsstödet bibehålls uteblir den skatteåtgärden som gäller alla inkomstklasser och som regeringen föreslår i samband med indexjusteringen av inkomstskatteskalan.

I en krävande ekonomisk situation är det inte motiverat att höja den nedre gränsen för solidaritetsskatten. Även om regeringen hävdar att solidaritetsskatten kommer att finnas kvar, kommer skatten i verkligheten att lindras jämfört med 2023. Samtidigt riktar regeringen nedskärningar i utgifterna särskilt till barn och unga samt till dem som redan har det sämst ställt. De gröna vill ha kvar solidaritetsskatten på 2023 års nivå. Dessutom skulle vi permanenta den.

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 3

Arvsskatten bör ses över med noggrannare avgränsning

Skatten på arv och gåva spelar en viktig roll i skattesystemet. Den effektiviserar ekonomin och främjar jämställdhet. Arvsskatten behöver dock uppdateras. Regeringens reformplan syftar till att ingripa i det verkliga problemet, att det är svårt att betala arvsskatt i snabb takt om den ärvda egendomen inte är likvid.

Den lösning som regeringen valt är dock bristfällig. Den automatiska betalningstiden på tio år med relativt hög ränta kan i praktiken leda till att förlängningen främst nyttjas av skattskyldiga som också i övrigt är insolventa. Reformen gäller dessutom i stor utsträckning alla slags arv, även om problemet hänför sig till rätt specifika situationer.

Förlängningen av betalningstiden för arvsskatten bör riktas särskilt till icke-likvida tillgångar och genomföras exempelvis så att den skattskyldige årligen under tio års tid kan betala i mindre jämna poster.

Hushållsavdraget måste ses över

Regeringen föreslår att den temporära höjningen av hushållsavdraget förlängs med ett år och att hushållsavdraget utvidgas till att gälla fysioterapi och ergoterapi. Hushållsavdraget riktas särskilt till hushåll med medelstora och höga inkomster, vilket innebär särbehandling i inkomstfördelningen. Förslaget minskar statens årliga skatteintäkter med 43 miljoner euro. Höjningen utgör 39 miljoner euro och utvidgningen 4 miljoner euro.

Vid sakkunnighörandena framkom det att fysioterapi och ergoterapi inte är sådant typiskt arbete i hemmet som hushållsavdraget ursprungligen är avsett för. Det är också värt att notera att tjänsterna i fråga i regel är mervärdesskattefria tjänster som efter ändringen blir förenade med ett dubbelt stödelement.

Målen för utvidgningen är dock värda att understöda: att stödja funktionsförmågan hos äldre personer och deras självständiga boende i hemmet. Den temporära utvidgningen kan dessutom erbjuda möjlighet att följa upp och bedöma hushållsavdragets konsekvenser. Av dessa orsaker kan en temporär utvidgning godkännas trots att den ligger relativt långt från hushållsavdragets ursprungliga syfte.

Men förlängningen av höjningen av hushållsavdraget för hushålls-, omsorgs- och vårdarbete kan inte anses motiverad i detta ekonomiska läge. Allmänt taget ger hushållsavdraget enligt undersökningar endast en liten ökning av tjänstekonsumtionen och sysselsättningen inom servicenäringsringarna samtidigt som avdraget sammantaget minskar skatteintäkterna med hela 420—500 miljoner euro.

Hushållsavdragets ändamålsenlighet bör därför bedömas övergripande och samtidigt bör det utredas om bland annat fördelarna med bekämpningen av svart ekonomi kan uppnås med mindre skattebortfall än för närvarande.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Reservation 3

Avdrag för kostnader för arbetsresor enligt kilometer

Målet för arbetsreseavdraget bör vara att övergå till ett mindre byråkratiskt kilometerbaserat system som ligger i linje med klimatpolitiken. Avståndet till arbetsplatsen bör vara grunden för avdraget. I avdragets storlek bör man också beakta regionala skillnader och kollektivtrafik.

Beskattningen av utdelningen från onoterade bolag bör vara effektiv och neutral

I beskattningen av företag bör man sträva efter att vara tydlig och neutral i förhållande till näringsgrenarna och företagens struktur. På så sätt blir konkurrensen på marknaden effektiv och fungerande, och kapitalet styrs till produktiv användning samtidigt som skatteutfallet är förutsägbart och tillräckligt för statens fiskala behov.

En uppenbar brist i Finlands skattesystem är lättnaden i beskattningen av utdelning från onoterade bolag. Skatteförmånen i fråga om utdelningar från onoterade bolag är ett undantag i skattesystemet, vilket inte förekommer i andra europeiska länder. Den nuvarande lättnaden gynnar materiella tillgångar på bekostnad av immateriella tillgångar och särbehandlar således företagen. Investeringsviljan minskar när det är lönsamt att samla på sig nettoförmögenhet. Den låga beskattningen av utdelningsinkomster uppmuntrar också till att omvandla förvärvsinkomster till kapitalinkomster och uppmuntrar till att använda företag för förvaltning av personlig egendom. Skattelettnaden utgör också en tröskel för börsnotering och därmed för tillväxt.

Regeringen ingriper dock inte i detta missförhållande, som har kritiserats av ett flertal sakkunniga. De gröna föreslår att beskattningen av utdelning från onoterade bolag ändras i en mer neutral riktning som främjar en effektiv konkurrens på marknaden.

Indexhöjningar i arbetspensionerna med måtta

Regeringens beslut ökar orättvisan mellan generationerna. Förmögenheten ackumuleras hos allt äldre generationer och många nedskärningar föreslås för de unga generationerna. I budgetpropositionen för 2024 kommer de kraftigaste konsekvenserna av den ekonomiska anpassningen enligt social- och hälsovårdsministeriets konsekvensbedömning att drabba åldersgrupperna 18—24 år. Finlands social och hälsa rf räknar med att regeringens politik kommer att leda till att nästan 17 000 barn hamnar i fattigdom. Det är möjligt att stärka statsfinanserna också med beaktande av rättvisan mellan generationerna.

Pensionerna steg med 6,8 procent 2023 och kommer att stiga med 5,7 procent 2024, dvs. betydligt snabbare än den allmänna lönenivån. Arbetspensionerna finansieras i huvudsak med pensionsavgifter som betalas av löntagare och företag. De kan alltså inte täckas med de pensionsavgifter som de nuvarande pensionärerna betalat tidigare.

Genom en lite mer måttfull pensionsökning kan man dra tillbaka åtskilliga nedskärningar som drabbar de unga generationerna och samtidigt se till att åtgärderna för balans i statsfinanserna är rättvisa. Därför bör det i arbetspensionerna införas en lagom stor skattehöjning som motsvarar en indexbroms på en procent och som i statsfinanserna som helhet kan öka solidariteten mellan generationerna utan att fördjupa pensionärsfattigdomen.

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 3

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 3—6 enligt betänkandet,

*att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**),*

*att riksdagen godkänner åtta uttalanden (**Reservationens förslag till uttalanden**).*

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om inkomstskatteskalen för 2024

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vid beskattningen för 2024 bestäms den inkomstskatt för förvärvsinkomst som enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska betalas till staten i enlighet med en progressiv inkomstskatteskala enligt följande:

Beskattningsbar förvärvsinkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på den del av inkomsten som överskrider den nedre gränsen, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	44
150 000	49 318,95	44

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 3

2 §

(Som i FiUB)

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom., 127 a § 2 och 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i lag 1123/2022, 127 a § 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och 2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § som följer:

127 f §

Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022—2027

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022—2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2023—2027 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning ~~och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2025—2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning.~~

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 3

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att genomföra en grön skatte-reform och som ett led i reformen lindrar beskattningen av förvärvsinkomster på ett sätt som minskar barnfamiljsfattigdomen och främjar sysselsättningen bland långtidsarbetslösa och unga.*
- 2. Riksdagen förutsätter att vuxenutbildningsstödet bibehålls och att den skatteåtstramning som följer av den planerade nedläggningen av stödet återtass.*
- 3. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att införa solidaritetsskatten i den permanenta lagstiftningen.*
- 4. Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp konsekvenserna av utvidgningen av hushållsavdraget och bedömer hushållsavdragets ändamålsenlighet och om fördelarna med bekämpningen av svart ekonomi kan uppnås med mindre skattebortfall än för närvarande.*
- 5. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att avdraget för arbetsresekostnader ska bli kilometerbaserat.*
- 6. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att se över arvsskatten så att förlängningen av betalningstiden riktas särskilt till icke-likvid egendom och så att den skattskyldige årligen kan betala i mindre jämnstora poster i tio års tid.*
- 7. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa arbetspensions-systemets hållbarhet och för att genomföra en skattehöjning i arbetspensionerna som motsvarar en indexbroms på en procent som ökar solidariteten mellan generationerna, utan att fördjupa pensionärsfattigdomen.*
- 8. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att se över beskattningen av utdelning från onoterade bolag.*

Helsingfors 17.11.2023

Saara Hyrkkö gröna
Krista Mikkonen gröna

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Reservation 4

Reservation 4 /vänst

Motivering

De sammantagna effekterna av regeringens skatteändringar ökar inkomstskillnaderna, minskar skattesystemets progressivitet och försvagar statsfinanserna. Höginkomsttagarna drar mest nytta av ändringarna i inkomstbeskattningen. Den beräknade sänkningen av det totala skatteuttaget under regeringsperioden leder till att underskottet ökar trots kraftiga och orättvisa försämringar av den sociala tryggheten och andra nedskärningar i utgifterna.

Låginkomsttagare drabbas av nedskärningar och höginkomsttagare får nya skatteförmåner. Den sociala ojämlikheten ökar, likaså fattigdomen. Vänstern kan inte acceptera regeringens ideologiska val eller den människobild som ligger bakom dem.

Beskattningen ska vara rättvis

En rättvis beskattning kräver att var och en betalar skatt enligt betalningsförmåga och att beskattningen jämnar ut de ekonomiska skillnaderna. Det finländska skattesystemets förmåga att minska skillnader i inkomst och förmögenhet har redan länge hållit på att försämrats. Andelen intäkter från progressiva skatter har gradvis minskat sedan slutet av 1980-talet. När det gäller inkomstskatter stiger skatteuttaget med inkomsterna upp till en viss punkt, men i fråga om höginkomsttagare är spridningen stor, vilket förklaras av en ökande andel kapitalinkomster. I själva verket minskar andelen betalda totala skatter av inkomsterna hos dem som har de allra högsta inkomsterna. Allt sedan skattereformen 1993 har frukterna av den ekonomiska tillväxten gått till dem som har de högsta inkomsterna, medan låginkomsttagarnas förvärsinkomster var de som ökade mest under de föregående decennierna. Skillnaderna i förmögenhet är större än på många decennier.

Vänsterförbundet anser att alla inkomster bör behandlas lika i beskattningen inom ramen för en kombinerad skatteskala. Vi måste omedelbart inleda förberedelserna för en tillnärmning av kapitalbeskattningen och förvärsinkomstbeskattningen. Beskattningen av stora förmögenheter och kapital bör skärpas och skattebasen stärkas. Som ett första steg mot en kombinerad skatteskala för förvärs- och kapitalinkomster bör progressionen i kapitalbeskattningen ökas och den orättvisa och samhällsekonomiskt ineffektiva skattesubventionen till onoterade bolag minskas. Förmögna personer som äger företag kan omvandla sina inkomster till kapitalinkomster och höja dem genom mycket låg skattesats. Nästan alla ledande experter har på olika sätt talat för att de oskäligen skattesubventionerna för ägare till icke-börsnoterade bolag ska begränsas, men regeringen tänker inte göra något åt saken.

Minskningen av skatteuttaget måste bromsas upp

Skatteuttaget sjunker betydligt. Sänkningen leder till att underskottet i de offentliga finanserna ökar. Då det totala skatteuttaget 2022 var 42,9 procent, räknar finansministeriet med att det nästa år är 40,8 procent och 2027 bara 40 procent. Om skatteuttaget i slutet av ramperioden, 2027, låg på 2022 års nivå, skulle detta innebära nästan 10 miljarder mer skatteinkomster för den offentliga

Betänkande FiUB 8/2023 rd Reservation 4

sektorn det året. Detta skulle täcka nästan hela det beräknade underskottet och vara rejält större än den anpassning på 6 miljarder euro som regeringen eftersträvar. Om skatteuttaget hålls kvar på 2023 års nivå (41,7 procent) skulle detta innebära nästan 6 miljarder euro 2027 — den anpassning som regeringen eftersträvar. Enbart nästa år är de offentliga finanserna över 2,5 miljarder mindre än om skatteuttaget hölls på samma nivå som i år (2023). Om skatteuttaget 2024 låg på 2022 års nivå, skulle de offentliga finanserna vara 6 miljarder starkare.

Regeringen låter dock skatteuttaget sjunka. Den skärper inte exempelvis beskattningen av stora kapital, korrigerar inte utdelningsbeskattningen, lindrar energibeskattningen avsevärt, sänker beskattningen av höginkomstagare och satsar dessutom mindre än tidigare på bekämpning av svart ekonomi och skatteflykt, det vill säga stärkande av skattebasen. De ändringar som nu ingår i de aktuella propositionerna beräknas minska skatteinkomsterna med sammanlagt över 600 miljoner euro, och regeringen vidtar inga åtgärder för att stärka de offentliga finanserna på något annat håll i beskattningen. Regeringens skattelinje leder inte bara till ökad skuldsättning utan också till ökad ojämlikhet och minskad miljöstyrning inom beskattningen.

Också finansministeriet och merparten av de sakkunniga har betonat vikten av att stärka inkomstbasen och utnyttja ”skatteelementen” vid anpassningen av de offentliga finanserna. Samlingspartiets och Sannfinländarnas regering har dock beslutat att bortse från dessa råd. Det verkar som om regeringens finans- och skattepolitiska linje inte handlar så mycket om att balansera de offentliga finanserna som om att främja högerns ideologiska mål. Man vill försvaga och inskränka välfärdsstaten, minska den sociala tryggheten, i synnerhet lindra beskattningen för höginkomstagare, försvaga låginkomstagarnas valmöjligheter och autonomi och privatisera offentliga funktioner.

Vänsterförbundets alternativ

I vårt alternativ blir skattesystemet betydligt mer progressivt och skatten på stora inkomster är också proportionellt sett större. De inkomster som blir kvar hos en överväldigande majoritet ökar, även om inkomstskatteskalen inte lindras på samma sätt som i propositionen, eftersom vi återtar ändringarna i socialförsäkringsavgifterna enligt det så kallade konkurrenskraftsavtalet, som på ett orättvist sätt överförde betalningsbördan från arbetsgivarna till arbetstagarna. Konkurrenskraftsavtalet var en enorm inkomstöverföring från löntagare och den offentliga sektorn till företag och det är dags att slopa detta nu. I vänsterns alternativ kompenseras kommunerna för de ökade arbetsgivarkostnader som ändringen medför.

Som motvikt till ändringarna i socialförsäkringsavgifterna och för att stärka statsfinanserna görs inga indexhöjningar av *inkomstskatteskalen*, vilket stärker de offentliga finanserna med hundratal miljoner euro. Också den högsta skatteklassen är densamma som 2023, det vill säga vi återtar den skattesänkning på tiotals miljoner euro till höginkomstagarna som regeringen gjorde i och med höjningen av den nedre gränsen för den så kallade solidaritetsskatten.

Grundavdraget lindras i enlighet med propositionen för att förbättra låginkomstagarnas köpkraft. Ändringarna i *arbetsinkomstavdraget* återtas. Det ekonomiskt dåligt motiverade så kallade *företagaravdraget*, som gynnar höginkomstagare, slopas.

Betänkande FiUB 8/2023 rd

Reservation 4

Vi anser inte att det är motiverat att fortsätta med den höjda nivån på *hushållsavdraget*. Hushållsavdraget är en samhällsekonomiskt tämligen ineffektiv skatteförmån som i huvudsak riktas till höginkomsttagare och som enligt undersökningar inte har någon tydligt skönjbar inverkan på sysselsättningen, den ekonomiska tillväxten eller bekämpningen av svart ekonomi. I Vänsterförbundets alternativ blir hushållsavdraget skäligare genom att dess villkor återställs till modellen från 2020. Avdraget ska härafter också kunna användas för fysioterapi och ergoterapi, så som regeringen föreslår. Som komplement till hushållsavdraget bör vi skapa en ny typ av hushållsnära stöd som ger motsvarande fördelar till dem vars ekonomiska situation inte gör det möjligt att utnyttja hushållsavdraget.

Vänsterförbundet återtar höjningen av självriskandelen *för avdraget för resekostnader* mellan bostaden och arbetsplatsen från 750 euro till 900 euro. Höjningen av självriskandelen höjer kostnaderna för resor till och från arbetet och minskar därför incitamentet för låginkomsttagare att arbeta.

De flesta skatteexperter betraktar *arvsskatten* som en ”bra skatt” som främjar en effektiv ekonomi och social jämlikhet och stärker de offentliga finanserna utan förlust av välfärd. I Finland är nästan två tredjedelar av arven skattefria. Merparten av arv och gåvor är redan koncentrerad till sedan tidigare förmögna personer. Vi anser att det på grund av de ökande skillnaderna i förmögenhet och de betydande utmaningarna för de offentliga finanserna är motiverat att skärpa beskattningen av stora arv och gåvor.

I Vänsterförbundets alternativ återinförs de villkor för arvsskatten som gällde före de av regeringen Sipilä införda betydande lättnader som trädde i kraft vid ingången av 2017 och som gynnar förmögna personer. Samtidigt inleds beredningen av en mer omfattande reform av arvs- och gåvoskatten, där bland annat skattelättnaderna vid generationsväxling blir skäligare, beskattningen av stora gåvor och arv skärps, en möjlighet införs att förlänga betalningstiden till dess att arvtagaren övertar egendomen, och värderingen av arv och gåvor utvecklas.

Vänstern föreslår dessutom att beredningen av en måttfull *förmögenhetsskatt* på stora tillgångar, den så kallade miljonärsskatten, inleds. En måttfull skatt på stora förmögenheter skulle kunna stärka statens inkomstunderlag, förebygga orättvis ackumulering av förmögenhet och öka den ekonomiska dynamiken.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 3—6 enligt betänkandet,

*att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**),*

*att riksdagen godkänner fyra uttalanden (**Reservationens förslag till uttalanden**).*

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 4

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om inkomstskatteskalan för 2024

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vid beskattningen för 2024 bestäms den inkomstskatt för förvärvsinkomst som enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska betalas till staten i enlighet med en progressiv inkomstskatteskala enligt följande:

Beskattningsbar förvärvsinkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på den del av inkomsten som överskrider den nedre gränsen, %
0—18 100	0	13,26
18 100—27 200	2 400,06	19,00
27 200—44 800	4 129,06	30,75
44 800—78 500	9 541,06	34,50
78 500—	21 167,56	44,50

2 §

(Som i FiUB)

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 4

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom., 127 a § 2 och 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i lag 1123/2022, 127 a § 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och 2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § **samt**
upphävs 127 f § sådan den lyder i lag 1132/2021 seuraavasti:

9 a §

(Som i FiUB)

93 §

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitande av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 7 000 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger **750** euro (självriskandel).

Om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), minskas hans eller hennes självriskandel med **70** euro för varje full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst **140** euro. Till en full ersättningsmånad anses höra ett belopp som motsvarar 21,5 ersättningsdagar. Om den skattskyldige under skatteåret har erhållit jämkad arbetslöshetsförmån eller partiell föräldrapenning, ändras ersättningsdagarna till hela ersättningsdagar när man beräknar fulla ersättningsmånader.

106 §

(Som i FiUB)

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 4

125 §

Arbetsinkomstavdrag

Avdraget utgör 12 procent av det inkomstbelopp som avses i 1 mom.. Avdragets maximibelopp är dock 2 030 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 22 000 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 22 000 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 70 000 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen. Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

Avdragets maximibelopp som avses i 2 mom. höjs med 1 200 euro om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

127 a §

(Som i FiUB)

~~127 f §~~

~~*Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022—2027*~~

~~Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022—2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2022—2024 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2025—2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning.~~

~~Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 b § 1 och 2 punkten får den skattskyldige under skatteåren 2022—2024 för sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete och under skatteåren 2022—2027 för avstående från oljeuppvärmning dra av~~

~~1) arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, obligatorisk arbetspensionsavgift, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och grupplivförsäkringspremie som den skattskyldige har betalt för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag samt dessutom 30 procent av den utbetalda lönen;~~

~~2) 60 procent av en ersättning för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag och som har betalats till en i förskottsuppbörsregistret införd person som avses i 25 § i lagen om förskottsuppbörd och som idkar inkomstskattepliktig verksamhet; ett motsvarande avdrag får göras också för en ersättning för arbete som har betalats på basis av arbete som utförts i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om den skattskyldige visar att betalningsmottagaren inte har gjort sig skyldig till sådana försummelser som avses i 26 § i lagen om förskottsuppbörd.~~

Betänkande FiUB 8/2023 rd
Reservation 4

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition med förslag om att den så kallade normalavkastningsgränsen i beskattningen av utdelning från onoterade bolag sänks och att en större del av inkomsten under den här årliga avkastningsgränsen är skattepliktig kapitalinkomst.*
- 2. Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en beredning för att öka progressionen i kapitalbeskattningen och för att reformera inkomstbeskattningen i syfte att närma beskattningen av kapitalinkomster och av löneinkomster till varandra.*
- 3. Riksdagen förutsätter att regeringen förelägger riksdagen en reform av arvs- och gåvobeskattningen, där systemet utvecklas som helhet och beskattningen av stora gåvor och arv samtidigt skärps.*
- 4. Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en bedömning av hushållsavdragets ändamålsenlighet och ändringsbehoven och förelägger riksdagen en proposition om hushållsstöd, där det blir möjligt att få en nytta som motsvarar hushållsavdraget också för dem vars ekonomiska situation inte möjliggör användning av hushållsavdraget i dess nuvarande form.*

Helsingfors 17.11.2023

Hanna Sarkkinen vänst
Minja Koskela vänst